

**KASENIAN PENCA SILAT SERA
DI SANGGAR PUSAKA KARUHUN KAMPUNG PABUARAN
DÉS A CIKOPOMAYAK KECAMATAN JASINGA KABUPATEN BOGOR
PIKEUN BAHAN PANGAJARAN MACA ARTIKEL DI SMA KELAS XII
(Ulikan Sémiotik)¹**

Siti Rohmah Hidayatul Munawaroh²

ABSTRAK

Ieu panalungtikan dikasangtukangan ku kurang pahamna masarakat kana kasenian penca silat Sera di Sanggar Pusaka Karuhun, Kampung Pabuaran, Désa Cikopomayak, Kecamatan Jasinga, Kabupatén Bogor, anu dianggap mibanda ajén-ajén budaya anu bisa dijadikeun tatapakan ku masarakat. Ieu panalungtikan miboga tujuan pikeun ngadéskripsikeun kasenian penca silat Sera di Sanggar Pusaka Karuhun, unsur sémiotik dina kasenian penca silat Sera di Sanggar Pusaka Karuhun, sarta larapna hasil panalungtikan kasenian penca silat Sera dina pangajaran maca artikel di SMA kelas XII. Método anu digunakeun dina ieu panalungtikan nya éta déskriptif analitis kalawan pamarekan kualitatif étnografi. Téhnik anu dipaké dina ngumpulkeun data nya éta téhnik observasi partisipatif, wawancara, jeung dokuméntasi. Hasil tina ieu panalungtikan nya éta kahiji, ayana déskripsi atawa gambaran umum kasenian penca silat Sera di Sanggar Pusaka Karuhun. Kadua, kapaluruh 28 tanda anu ngawengku genep ikon, tilu indéks, jeung sembilan belas simbol. Katilu, hasil tina ieu panalungtikan bisa dijadikeun bahan pangajaran maca artikel di SMA kelas XII.

Kecap galeuh: *sémiotik, penca silat sera, bahan pangajaran.*

---

¹Ieu skripsi diaping ku Dr. Hj. Ruhaliah, M.Hum. jeung Dr. H. Dede Kosasih, M.Si.

²Mahasiswa Departemen Pendidikan Bahasa Sunda FPBS UPI entragan 2014.

Siti Rohmah Hidayatul Munawaroh, 2018

**KASENIAN PENCA SILAT SERA DI SANGGAR PUSAKA KARUHUN KAMPUNG
PABUARAN DÉS A CIKOPOMAYAK KECAMATAN JASINGA KABUPATEN
BOGOR PIKEUN BAHAN PANGAJARAN MACA ARTIKEL DI SMA KELAS XII**

Universitas Pendidikan Indonesia | repository.upi.edu |

perpustakaan.upi.edu

**KESENIAN PENCAK SILAT SERA
DI SANGGAR PUSAKA KARUHUN KAMPUNG PABUARAN
DESA CIKOPOMAYAK KECAMATAN JASINGA KABUPATEN BOGOR
UNTUK BAHAN PEMBELAJARAN MEMBACA ARTIKEL DI SMA
KELAS XII
(Kajian Semiotik)³**

Siti Rohmah Hidayatul Munawaroh⁴

ABSTRAK

Penelitian ini dilatarbelakangi oleh kurang pemahannya masyarakat terhadap kesenian pencak silat Sera di Sanggar Pusaka Karuhun, Kampung Pabuaran, Desa Cikopomayak, Kecamatan Jasinga, Kabupaten Bogor, yang dianggap mempunyai nilai-nilai budaya yang dapat dijadikan pedoman oleh masyarakat. Penelitian ini mempunyai tujuan untuk mendeskripsikan kesenian pencak silat Sera di Sanggar Pusaka Karuhun, unsur semiotik dalam kesenian pencak silat Sera di Sanggar Pusaka Karuhun, serta penerapan hasil penelitian kesenian pencak silat Sera dalam pembelajaran membaca artikel di SMA kelas XII. Metode yang digunakan dalam penelitian ini yaitu deskriptif analitis dengan pendekatan kualitatif etnografi. Teknik yang digunakan dalam mengumpulkan data yaitu teknik observasi partisipatif, wawancara, dan dokumentasi. Hasil dari penelitian ini yaitu yang pertama, adanya deskripsi atau gambaran umum kesenian pencak silat Sera di Sanggar Pusaka Karuhun. Kedua, terdapat 28 tanda mencakup enam ikon, tiga indeks, dan sembilan belas simbol. Ketiga, hasil dari penelitian ini dapat dijadikan bahan pembelajaran membaca artikel di SMA kelas XII.

Kata kunci: semiotik, pencak silat sera, bahan pembelajaran.

---

³Skrripsi di bawah bimbingan Dr. Hj. Ruhaliah, M.Hum. jeung Dr. H. Dede Kosasih, M.Si.

⁴Mahasiswa Departemen Pendidikan Bahasa Sunda FPBS UPI angkatan 2014.

Siti Rohmah Hidayatul Munawaroh, 2018

**KASENIAN PENCA SILAT SERA DI SANGGAR PUSAKA KARUHUN KAMPUNG
PABUARAN DÉSA CIKOPOMAYAK KECAMATAN JASINGA KABUPATÉN
BOGOR PIKEUN BAHAN PANGAJARAN MACA ARTIKEL DI SMA KELAS XII**

Universitas Pendidikan Indonesia | repository.upi.edu |

perpustakaan.upi.edu

**ART OF PENCAK SILAT SERA
IN SANGGAR PUSAKA KARUHUN KAMPUNG PABUARAN
CIKOPOMAYAK VILLAGE, JASINGA DISTRICT, BOGOR REGENCY
FOR MATERIALS LEARNING TO READ ARTICLES IN CLASS XII HIGH
SCHOOL
(Semiotic Study)⁵**

Siti Rohmah Hidayatul Munawaroh⁶

ABSTRACT

This research was motivated by the lack of understanding of the community towards pencak silat Sera arts at the Pusaka Karuhun Studio, Kampung Pabuaran, Cikopomayak Village, Jasinga District, Bogor Regency, which were considered to have cultural values that could be used as guidelines by the community. This study aims to describe pencak silat Sera arts in Pusaka Karuhun Studio, semiotic elements in pencak silat Sera arts in Sanggar Pusaka Karuhun, as well as the application of Sera silat art research results in learning to read articles in class XII high school. The method used in this research is analytical descriptive with a qualitative meteorological approach. The techniques used in collecting data are participatory observation techniques, interviews, and documentation. The results of this study are the first, the description or general description of pencak silat Sera arts in the Pusaka Karuhun Studio. Second, there are 28 signs including six icons, three indices, and nineteen symbols. Third, the results of this study can be used as learning material to read articles in class XII high school.

Keywords: *semiotics, martial arts sera, learning materials.*

---

⁵This research paper is supervised by Dr. Hj. Ruhaliah, M.Hum. and Dr. H. Dede Kosasih, M.Si.

⁶The student of Sundanese Language Education Departement, Faculty of Language and Literature, Indonesia University of Education batch 2014.

Siti Rohmah Hidayatul Munawaroh, 2018

**KASENIAN PENCA SILAT SERA DI SANGGAR PUSAKA KARUHUN KAMPUNG
PABUARAN DÉSA CIKOPOMAYAK KECAMATAN JASINGA KABUPATEN
BOGOR PIKEUN BAHAN PANGAJARAN MACA ARTIKEL DI SMA KELAS XII**

Universitas Pendidikan Indonesia | repository.upi.edu |
perpustakaan.upi.edu